

CSU

ทุกกลุ่มสาระ • ทุกวิชา • ทุกชั้นปี

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชา

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

รายวิชาพื้นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

เวลา 80 ชั่วโมง/ปี

ศึกษา วิเคราะห์เรื่องความสำคัญของศาสนาที่ตนนับถือในฐานะเป็นมรดกทางวัฒนธรรม และเป็นหลักในการพัฒนาชาติไทย ประวัติศาสนาและศาสดาของพระพุทธศาสนา และพิธีกรรมของพระพุทธศาสนา สถานภาพของบุคคลในสังคม สิทธิเด็ก การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย คุณลักษณะของพลเมืองดี วัฒนธรรมไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่น ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าและบริการ พฤติกรรมของผู้บริโภค สินค้าและบริการในชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง สหกรณ์ ธนาคาร และบทบาทหน้าที่ ดอกเบี้ย การฝากเงิน และการถอนเงิน การกู้ยืมเงิน ลักษณะทางกายภาพของภูมิภาคตนเอง สถานที่สำคัญของภาคต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของลักษณะทางกายภาพ และลักษณะสังคมในภูมิภาค สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นฐานของประชากร อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ผลที่เกิดจากการทำลายสภาพแวดล้อม แนวทางอนุรักษ์ และรักษาสภาพแวดล้อมในภูมิภาค

โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการทางภูมิศาสตร์ รวมถึงการฝึกกระบวนการเรียนรู้และปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตร มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ สามารถสื่อสารด้วยวิธีที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้ทักษะการคิดเพื่อการตัดสินใจป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับตนเองและสังคม สามารถเรียนรู้ ปรับตัว และสร้างความสัมพันธ์อันดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่มีความหลากหลาย รวมถึงสามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างถูกต้อง สร้างสรรค์ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงสามารถปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

มาตรฐาน	ตัวชี้วัดระหว่างทาง	ตัวชี้วัดปลายทาง
มฐ. ส 1.1	ป.5/1, ป.5/2, ป.5/3, ป.5/4, ป.5/6	ป.5/5, ป.5/7
มฐ. ส 1.2	ป.5/1, ป.5/3	ป.5/2
มฐ. ส 2.1	ป.5/2, ป.5/3	ป.5/1, ป.5/4
มฐ. ส 2.2	ป.5/1, ป.5/2	ป.5/3
มฐ. ส 3.1	ป.5/1, ป.5/3	ป.5/2
มฐ. ส 3.2	ป.5/1	ป.5/2
มฐ. ส 5.1	ป.5/1, ป.5/2	-
มฐ. ส 5.2	ป.5/1	ป.5/2, ป.5/3
	17 ตัวชี้วัด	10 ตัวชี้วัด

รวม 27 ตัวชี้วัด

โครงสร้างรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษาฯ ป.5

 เวลา 80 ชั่วโมง

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนาของเรา	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/1 วิเคราะห์ความสำคัญของพระพุทธรูปหรือศาสนาที่ตนนับถือ ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและหลักในการพัฒนาชาติไทย</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/2 สรุปพุทธประวัติตั้งแต่เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์จนถึงพุทธกิจสำคัญ หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/3 เห็นคุณค่า และประพจน์ตามแบบอย่างการดำเนินชีวิตและข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก/เรื่องเล่าและศาสนิกชนตัวอย่าง ตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/4 อธิบายองค์ประกอบและความสำคัญของพระไตรปิฎก หรือคัมภีร์ของศาสนาที่ตนนับถือ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>การศึกษาพุทธประวัติหรือประวัติของศาสดาอื่น ย่อมทำให้ได้คุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง เป็นแนวทางในการปฏิบัติ การแสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตนตามหลักไตรสิกขา</p> <p>หลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธรูปหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ย่อมทำให้สามารถพัฒนาตนและสิ่งแวดล้อมไปในทางที่ถูกต้อง การศึกษาพระไตรปิฎกหรือคัมภีร์ของศาสนาต่าง ๆ ประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่าง ย่อมทำให้ได้ข้อคิดจากคุณธรรมอันเป็นแบบอย่าง เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต</p> <p>ศาสนิกชนที่ดีพึงจัดกิจกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย</p>	20

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>มฐ. ส 1.1 ป.5/6 เห็นคุณค่าและสวดมนต์แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา หรือการพัฒนาจิตตามแนวทางของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.5/1 จัดพิธีกรรมตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ และปฏิบัติตนถูกต้อง</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.5/3 มีมรรยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/5 แสดงความเคารพพระรัตนตรัย และปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาหรือหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนด</p> <p>มฐ. ส 1.1 ป.5/7 ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ</p>		<p>มีประโยชน์ ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาอย่างเหมาะสม มีมรรยาท สวดมนต์ แผ่เมตตา และมีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิ</p>	

ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>เพื่อการพัฒนาตนเอง และสิ่งแวดล้อม</p> <p>มฐ. ส 1.2 ป.5/2</p> <p>ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนา ตามที่กำหนด และอภิปรายประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม</p>			
<p>หน่วยการเรียนรู้ที่ 2</p> <p>หน้าที่พลเมือง</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.5/2</p> <p>เสนอวิธีการปกป้องคุ้มครองตนเองหรือผู้อื่นจากการละเมิดสิทธิเด็ก</p> <p>มฐ. ส 2.1 ป.5/3</p> <p>เห็นคุณค่าวัฒนธรรมไทยที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.5/1</p> <p>อธิบายโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>มฐ. ส 2.2 ป.5/2</p> <p>ระบุบทบาทหน้าที่ และวิธีการเข้าดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่น</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1</p> <p>ความสามารถในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 2</p> <p>ความสามารถในการคิด</p> <p>3) สมรรถนะที่ 4</p> <p>ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต</p>	<p>เด็กทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตรอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา สิทธิที่จะมีส่วนร่วม ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองเด็กจากการละเมิดสิทธิ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมนั้น ทุกคนจะต้องปฏิบัติตนตามสภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของตนเองในฐานะพลเมืองดี วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตในสังคมไทย ดังนั้นทุกคนจึงควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน</p>	<p>20</p>

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 2.1 ป.5/1 ยกตัวอย่างและปฏิบัติตน ตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ ในฐานะพลเมืองดี มฐ. ส 2.1 ป.5/4 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และเผยแพร่ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของชุมชน มฐ. ส 2.2 ป.5/3 วิเคราะห์ประโยชน์ที่ ชุมชน จะได้รับจาก องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น</p>		<p>การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจ การปกครองส่วนกลางไปสู่ ท้องถิ่น โดยมีการกำหนด โครงสร้าง อำนาจหน้าที่ บทบาทหน้าที่ วิธีการเข้า ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร ท้องถิ่นอย่างชัดเจน มีการ ดำเนินงานที่ทำให้เกิด ประโยชน์ต่อชุมชน ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึง มีความสำคัญต่อท้องถิ่น</p>	
หน่วย การเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ น่ารู้	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง มฐ. ส 3.1 ป.5/1 อธิบายปัจจัยการผลิต สินค้าและบริการ มฐ. ส 3.1 ป.5/3 อธิบายหลักการสำคัญ และประโยชน์ของ สหกรณ์ มฐ. ส 3.2 ป.5/1 อธิบายบทบาทหน้าที่ เบื้องต้นของธนาคาร</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร 2) สมรรถนะที่ 3 ความสามารถ ในการ แก้ปัญหา 3) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p>	<p>ปัจจัยการผลิตสินค้า และบริการ ประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน ทุน และ ผู้ประกอบการ และยังมี ปัจจัยอื่นที่เป็นตัวกำหนด ปริมาณสินค้าและบริการ ซึ่งส่งผลให้การผลิตสินค้า และบริการในแต่ละท้องถิ่น มีความแตกต่างกัน ธนาคาร เป็นองค์กรที่ทำ หน้าที่รับฝากเงินและให้ กู้ยืมเงิน ซึ่งการกู้ยืมเงินมี ทั้งผลดีและผลเสีย ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมี หลักการสำคัญให้</p>	20

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ตัวชี้วัดปลายทาง</p> <p>มฐ. ส 3.1 ป.5/2 ประยุกต์ใช้แนวคิดของ ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ใน ครอบครัว โรงเรียนและ ชุมชนอย่างเหมาะสมกับ งานและประหยัด</p> <p>มฐ. ส 3.2 ป.5/2 จำแนกผลดีและผลเสีย ของการกักขัง</p>		<p>ประชาชนดำเนินชีวิตอยู่ บนความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมี ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว เป็น แนวทางสำคัญในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ ใน ครอบครัว โรงเรียน และ ชุมชน สอดคล้องกับ หลักการสำคัญของสหกรณ์ จึงควรนำหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและ หลักการสำคัญของสหกรณ์ ไปประยุกต์ใช้ให้เกิด ประโยชน์</p>	
<p>หน่วย การเรียนรู้ที่ 4 เรียนรู้ ภูมิศาสตร์</p>	<p>ตัวชี้วัดระหว่างทาง</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.5/1 สืบค้นและอธิบายข้อมูล ลักษณะทางกายภาพใน ภูมิภาคของตนด้วย แผนที่และรูปถ่าย</p> <p>มฐ. ส 5.1 ป.5/2 อธิบายลักษณะทาง กายภาพที่ส่งผลต่อแหล่ง ทรัพยากรและสถานที่ สำคัญในภูมิภาคของตน</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.5/1 วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมทาง กายภาพที่มีอิทธิพลต่อ ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน และการย้ายถิ่นของ</p>	<p>1) สมรรถนะที่ 1 ความสามารถ ในการสื่อสาร</p> <p>2) สมรรถนะที่ 4 ความสามารถ ในการใช้ ทักษะชีวิต</p> <p>3) สมรรถนะที่ 5 ความสามารถ ในการใช้ เทคโนโลยี</p>	<p>การรู้ตำแหน่ง ระยะ ทิศทางของภูมิภาค ลักษณะภูมิลักษณะที่สำคัญ ในภูมิภาคต่าง ๆ ของแผนที่ ประเทศไทย ย่อมทำให้ เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของ ลักษณะทางกายภาพกับ ลักษณะทางสังคมใน ภูมิภาคของตนเอง สภาพแวดล้อมทาง กายภาพมีอิทธิพลต่อ ลักษณะการตั้งถิ่นฐานและ การย้ายถิ่นฐานของ ประชากรในแต่ละภูมิภาค ซึ่งก่อให้เกิดวิถีชีวิตและ การสร้างสรรค์วัฒนธรรม</p>	<p>20</p>

ชื่อหน่วย การเรียนรู้	มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด	สมรรถนะสำคัญ ของผู้เรียน	สาระสำคัญ	เวลา (ชั่วโมง)
	<p>ประชากรในภูมิภาคของ ตนเอง</p> <p>ตัวชี้วัดปลายทาง มฐ. ส 5.2 ป.5/2 วิเคราะห์อิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ ที่ก่อให้เกิดวิถีการดำเนิน ชีวิตในภูมิภาคของตน</p> <p>มฐ. ส 5.2 ป.5/3 นำเสนอตัวอย่างที่ สะท้อนให้เห็นผลจาก การรักษาและทำลาย สิ่งแวดล้อม และเสนอ แนวทางในการจัดการ สิ่งแวดล้อมในภูมิภาค ของตน</p>		<p>ปัจจุบันมีผลกระทบที่เกิด จากการทำลายสภาพ แวดล้อมจึงควรร่วมมือกัน เสนอแนวคิดในการรักษา สภาพแวดล้อมในภูมิภาค ซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำรง ชีวิตของมนุษย์</p>	